

JAMES STAFFORD

ČESKÉ A SVĚTOVĚ

SPORTOVNÍ LEGENDY

ILLUSTRACE: TUAN NGUYEN

České a světové sportovní legendy: Ikonické příběhy podceňovaných šampionů

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.cpress.cz
www.albatrosmedia.cz

James Stafford

České a světové sportovní legendy:
Ikonické příběhy podceňovaných šampionů – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

ČESKÉ A SVĚTOVÉ
SPORTOVNÍ LEGENDY

ČESKÉ A SVĚTOVÉ SPORTOVNÍ LEGENDY:

IKONICKÉ PŘÍBĚHY
PODCEŇOVANÝCH ŠAMPIONŮ

James Stafford

 CPRESS

Text copyright © James Stafford, 2024

First published in the UK in 2024 by Polaris Publishing Ltd. This edition first published in The Czech Republic in 2026 by Albatros Media.

James Stafford asserts the moral right to be identified as the Author of this work.

Translation © Martin Herodek, 2026

Cover and Illustrations © Tuan Nguyen, 2026

ISBN tištěné verze 978-80-264-5934-7

ISBN e-knihy 978-80-264-5959-0 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

Pro všechny, kteří se vzpírají nepřízni osudu
bez ohledu na to, jak beznadějně to někdy vypadá.

*„Závod nevyhrává vždy ten nejrychlejší, ani v bitvě nevitězí vždy
ten nejsilnější. Někdy se prostě stane, že želva porazí zajíce.“*

Noviny *Rome Daily Sentinel*, New York, 1888

OBSAH

ÚVOD	10
JACKIE ROBINSON	13
PŘÍBĚH O DAVIDOVI A GOLIÁŠOVI	20
TOM DEMPSEY	23
EMMA RADUCANU	29
ZAJÍC A ŽELVA	33
MILKHA SINGH	35
KATHLEEN THOMAS	39
TATYANA MCFADDEN	43
VELKÉ PŘEKVAPENÍ: FOTBAL	49
JAMES J. BRADDOCK	57
KURT WARNER	67
SIYA KOLISI	75
VELKÉ PŘEKVAPENÍ: HOKEJ	81
BETHANY HAMILTON	89
STEVEN BRADBURY	93
VELKÉ PŘEKVAPENÍ: BOX	101
CLARA HUGHES	105
MUGGSY BOGUES	111
JACK FLECK	117
VELKÉ PŘEKVAPENÍ: ZÁPAS	123
KATHRINE SWITZER A BOBBI GIBB	131

WILMA RUDOLPH	137
VELKÉ PŘEKVAPENÍ: RAGBY	143
FANNY BLANKERS-KOEN	153
VELKÉ PŘEKVAPENÍ: FIFA WORLD CUP	157
CARON BUTLER	163
HÉCTOR CASTRO	169
VELKÉ PŘEKVAPENÍ: BASEBALL	173
BHAGWAT CHANDRASEKHAR	181
ČESKÉ LEGENDY: EMIL ZÁTOPEK	185
ČESKÉ LEGENDY: ESTER LEDECKÁ	191
ČESKÉ LEGENDY: HOKEJOVÉ NAGANO	201
JAK BÝT OUTSIDEREM S ŠANCÍ?	214
O AUTOROVI A ILUSTRÁTOROVI	218

ÚVOD

V pohádkách, filmech i komiksech fandí všichni outsiderům. Ať už je to pomalá želva, která porazí v závodě rychlého zajíce, nebo mladý pastýř, který přemůže silného válečníka v boji, nebo statečný psanec v lese, který přelstí zlého městského šerifa, nic nepřekoná radost z toho, když malý kluk nebo dívka porazí většího, rychlejšího, silnějšího a (údajně) chytřejšího protivníka.

Lidská náklonnost k outsiderům se přirozeně přenáší i do sportu. Kdyby v něm šlo jen o dokonalé sportovce a bezchybné týmy, kteří vždy vyhrají, brzy by se stal poměrně nudnou záležitostí. Vzrušení z nečekaného triumfu těch, kterým nikdo nedával sebemenší šanci na vítězství, zrychluje náš tep a vyvolává výkřiky radosti a úžasu. Vidět, jak odvaha a odhodlání překonávají nadřazený talent a schopnosti, je na vrcholové úrovni sportu ojedinělá, o to více ale vzrušující, když taková situace opravdu nastane.

Síla takových vítězství sahá za hranice hřišť a stadionů, kde se odehrávají. Do outsiderů, kterým fandíme, promítáme část sebe. Oni nabízejí záblesk naděje, že i my dokážeme překonat nástrahy a překážky našich každodenních životů. Jejich triumf tváří v tvář ohromující přesile nám umožňuje si představit, že i my můžeme bojovat dál, hledat hluboko v sobě to nejlepší, čím můžeme být, a možná i vidět, jak se naše sny stávají skutečností.

Tato kniha oslavuje sportovce a týmy, kteří se postavili názoru odborníků, postavili historii vzhůru nohama a šokovali sportovní svět. Od teenagerky, která vyhrála jeden z největších tenisových turnajů na světě jen pár měsíců poté, co před zraky milionů diváků zažila sportovní katastrofu, až po rekordního kickera NFL, který se narodil bez prstů na noze, tu najdete příběhy, které rozbuší vaše srdce a rozproudí vaši mysl. Kdo ví, možná jednoho dne i vy budete v situaci, kdy prožijete příběh outsidera, který inspiruje celý svět.

Proč se ve sportu pro označení outsidera používá termín „underdog“?

Než se ponoříme do prvního hrdinského příběhu, pojďme se na chvíli zamyslet nad tím, proč se v anglicky mluvících zemích používá termín „underdog“ k označení týmu nebo sportovce, jehož šance na výhru v zápase nebo soutěži jsou minimální. Existují dvě teorie, odkud tento termín pochází a jedna je ošklivější než druhá.

Zprvė, ta hezčí. Podle této teorie termín „underdog“ pochází z dřevařského průmyslu. Pilaři jsou lidé žijící se řezáním dřeva. Jednou z tradičních metod řezání velkých kmenů je práce v týmech nad a pod řezaným kmenem. Jeden pilař stojí nad jámou, přes kterou je kmen položen na prknech zvaných též „dogs“. Druhý pilař stojí v jámě pod kmenem a společně tahají za velkou pilu, kterou řezou kmen na potřebné menší kusy. Těmto dvěma pozicím se tak někdy podle umístění říká „top dog“ a „underdog“.

Druhá teorie už tak přitažlivá není, o to je však pravděpodobnější. Tvrdí, že termín pochází z barbarské praxe psích zápasů v devatenáctém století v Americe. Psí zápasy byly oblíbeným krvavým sportem, na který lidé sázeli spoustu peněz. Pes, který v zápase prohrál, se nazýval „underdog“. Časem se tento termín přenesl i jako označení sportovce, u něhož se očekává porážka od lepšího soupeře.

Existuje také názor, že termín „underdog“ vzešel ze psích zápasů a poté se začal používat v dřevařství, což by znamenalo, že první teorie je zcela mylná.

Když jsme si to už tak nějak vyjasnili, pojďme se pustit do prvního inspirativního příběhu.

JACKIE ROBINSON

Hvězda, která navždy změnila americký sport

„Je mi úplně jedno, jestli mě máte rádi nebo ne... Jediné, co od vás očekávám, je, abyste mě respektovali jako lidskou bytost.“

JACKIE ROBINSON

Jackie Robinson se narodil v roce 1919 v Georgii, ve Spojených státech. Byl jedním z pěti dětí a když byl ještě miminko, jeho otec rodinu opustil, a tak se museli postarat sami o sebe. Matka se s dětmi přestěhovala do Pasadeny v Kalifornii, a přestože bydleli ve slušné čtvrti, žila rodina v chudobě. Propastný rozdíl v ekonomické situaci mezi Robinsonovými a jejich sousedy rodinu sociálně izoloval a děti vyloučil z užívání si aktivit společně s ostatními vrstevníky v sousedství, kteří se do nich pouštěli bez zaváhání.

Jako řada jiných dětí nucených žít v krutých a obtížných podmínkách a odmítaných jejich vrstevníky mladý Jackie Robinson téměř podlehl vlivu místního gangu. Naštěstí jej dobrý přítel přesvědčil, aby se do něj nezapojoval a držel ho na správné cestě.

Jackie měl vrozený talent pro sport, ostatně měli jej v rodině. Jeho bratr Mack získal stříbrnou medaili v běhu na 200 metrů na olympiádě v Berlíně v roce 1936. Porazil ho jen velký americký šampion Jesse Owens. Robinson se na střední a vysoké škole věnoval celé řadě sportů včetně tenisu, amerického fotbalu, atletiky, basketbalu a baseballu.

Když jeho bratr Frank, k němuž měl nejbliž, zahynul při automobilové nehodě, Robinson se rozhodl nastoupit na Kalifornskou univerzitu v Los Angeles, která se nacházela nedaleko rodiny jeho zesnulého bratra. Zde se Robinson rozhodl zaměřit na sport. Jeho úsilí se vyplatilo a získal ocenění (ve Spojených státech existuje

systém oceňující vybrané studenty, kteří vynikají v určité sportovní oblasti) ve čtyřech sportech: baseballu, atletice, americkém fotbalu a basketbalu. Žádnému jinému studentovi se to na této univerzitě nikdy nepodařilo. Ironické je, že jeho výkony v baseballu patřily k těm nejméně působivým.

Zprvu to vypadalo, že se Robinson rozhodne pro americký fotbal, když ale vypukla druhá světová válka, odložil své sportovní sny a nastoupil do armády. V armádě se ukázalo, že se nebojí vystoupit proti bezpráví. Jednoho osudného dne se Robinson odmítl na pokyn řidiče přesunout do zadní části autobusu kvůli barvě své pleti. V té době platil zákon, že bílí cestující mají přednost před barevnými. Jeden z Robinsonových velících důstojníků se pokusil dát mu lekci a obvinil jej z opilosti, i když se alkoholu ani nedotkl. Nakonec byl Robinson všech obvinění oprávněně zproštěn. Byl to však, bohužel, jeden ze symbolů světa, ve kterém musel žít. Světa, v němž bude jeho barva pleti proti němu opakovaně zneužívána.

Počátky profesionální kariéry

Po válce se Robinson připojil k baseballovému týmu Kansas City Monarchs hrajícímu v černošských ligách. V těchto ligách hrály týmy složené z Afroameričanů a občas i Jihoameričanů. Soutěže vznikly kvůli tzv. barevné hranici v baseballu, což byla „dohoda“ z konce devatenáctého století, nikdy však formálně nesepsaná, že žádný hráč tmavé pleti nebude nikdy hrát v profesionální baseballové lize (Major League Baseball) ani v žádných s ní souvisejících nižších ligách.

Druhá světová válka představovala pro majitele baseballových týmů významnou překážku v tom, jak nadále ospravedlňovat rasovou segregaci. Koneckonců, v tomto strašlivém konfliktu bojoval po boku svých bílých spoluobčanů více než milion Afroameričanů. Nakonec Branch Rickey, generální manažer a prezident

PRVNÍ HRÁČ TMAVÉ PLETI V MAJOR LEAGUE BASEBALL

Před zakotvením rasové segregace v Major League Baseball se jejím prvním hráčem tmavé pleti stal Moses Fleetwood Walker hrající v roce 1884 za tým Toledo Blue Stockings.

týmu Brooklyn Dodgers (nyní Los Angeles Dodgers), začal hledat černocho, kterého by umístil na soupisku svého týmu v Major League. Věděl, že první hráč tmavé pleti se bude potýkat s hroznými urážkami a bude čelit výhrůžkám ze strany široké veřejnosti. Z tohoto důvodu hledal nejen talentovaného hráče, ale zároveň někoho, kdo bude schopen vyrovnat se s tlakem a šikanou, jež nezpochybnitelně zamíří jeho směrem, aniž by se dostal do sporu nebo potyčky se svými trýzniteli.

Když oslovil Robinsona, který byl tehdy považován za mimořádně nadějného pálkaře, a vše mu vysvětlil, ten se zeptal Rickeyho, zda hledá černocho, „který se bojí bránit“. Manažer odpověděl, že hledá pravý opak; že chce někoho, „kdo má dost odvahy na to, aby se nebránil“.

Robinson nakonec souhlasil a připojil se k Montreal Royals, přípravnému týmu Dodgers. Když dorazil na tréninkový kemp na Floridě, nemohl kvůli místním zákonům o rasové segregaci zůstat v hotelu s ostatními členy týmu. V jiné části Floridy policie prohlásila, že zabrání týmu ve hře, pokud se Robinson bude v dané oblasti nacházet nebo v ní dokonce trénovat. V Jacksonville zůstal v den zápasu stadion zamknutý, aby se zabránilo klání za účasti Robinsona.

Robinson nakonec debutoval v exhibičním zápasu proti Dodgers a stal se plnohodnotným členem týmu Royals. Ve svých prvních zápasech zaznamenal řadu pozoruhodných úspěchů na pálce a hrával hlavně na druhé metě. Na konci sezóny byl díky své průměrné pálkařské úspěšnosti 0,349 a úspěšnosti v poli 0,985 vyhlášen nejcenějším hráčem ligy. Nadšené davy se hrnuly s touhou vidět ho hrát (někteří, aby ho podpořili, někteří, aby uráželi) a v sezóně 1947, během které odehrál také několik zápasů profesionálního basketbalu za rasově integrovaný tým známý pod jménem Los Angeles Red Devils, se stal hráčem Brooklyn Dodgers.

CO TA ČÍSLA ZNAMENAJÍ?

Baseball je sport plný statistik. Tato čísla mohou být pro diváky méně obeznámené se hrou matoucí. Není jednoduché psát o baseballu, aniž byste uvedli několik klíčových čísel. Níže najdete několik statistik, které vám pomohou pochopit, jak dobrý Jackie Robinson byl, pokud toho o tom, co se dříve nazývalo „nejoblíbenější zábavou Ameriky“, moc nevíte.

- **Průměrná úspěšnost pálkaře:** Používá se k měření úspěšnosti pálkaře. Hodnota se získá jako podíl hráčových odpalů a jeho celkového počtu bytí „na pálce“. Obvyklý průměr v Major League Baseball nese hodnotu 0,250.
- **Na pálce:** Tato statistika má dva významy. Zaprvé se používá k popisu situace, kdy pálkař čelí nadhazovači. Zadruhé se jedná o statistický údaj, kdy zjednodušeně řečeno pálkař dosáhne mety díky odpalu, chybě nebo volbě obránce (někdy je takticky výhodné umožnit pálkaři postup na metu).
- **Polařský průměr:** Toto číslo určuje, jak často obránce (polař) úspěšně chytí míč, který je odpálen jeho směrem.
- **Meta:** Na baseballovém hřišti jsou čtyři mety tvořící čtverec. Aby hráč získal bod, musí postupně projít přes všechny mety.
- **Bod:** Bodem je odměněn hráč odpalujícího týmu, kterému se podaří oběhnout první, druhou i třetí metu a vrátit se na metu domácí.
- **Meta zdarma:** Pálkař získá první metu po čtyřech neúspěšných nadhozech nadhazovače (nadhazovač ho tedy nedokázal vyřadit během přiděleného počtu nadhozů).

- **Ukradená meta:** Takto se označuje případ, kdy se hráč týmu na pálce dostane na další metu v okamžiku, když se nadhazovač připravuje na nadhoz pálkaři. Je to jako fascinující hra na kočku a myš, ve které se běžec snaží přechytračit nadhazovače.
- **Sebeobětování:** Pálkař se obětuje tím, že se nechá „vyoutovat“, aby pomohl spoluhráčům k zisku dalších met a bodu (nebo přiblížit se bodu).

Ve velkých ligách

Poté, co se Jackie Robinson poprvé objevil na hřišti za Dodgers v jednom předsezónním zápase, debutoval v hlavní lize 15. dubna 1947. V té době mu bylo 28, což v baseballu nepředstavuje nikterak mladý věk. Robinson, samozřejmě, ztratil několik let své kariéry kvůli druhé světové válce. Jeho výběr do týmu Dodgers nicméně veřejnost nadchl a inspiroval Afroameričany po celé zemi. Odhaduje se, že 14 000 z 26 000 fanoušků, kteří přišli na jeho první zápas, bylo tmavé pleti. A tehdejší sportovní kuriozita nezklamala: Robinson získal metu a bod a jeho tým nakonec zvítězil 5:3.

V momentě, kdy se Robinson stal nedílnou součástí svého týmu, dokázal přilákat davы diváků bez ohledu na to, kde hrál. Bohužel, navzdory veškerému ocenění, kterého se mu dostávalo, čelil i nenávisti, urážkám, a dokonce i výhrůžkám smrti. Musel se vypořádat nejen s nervozitou a tlakem, které s sebou pozice sportovce sledovaného veřejností přináší, ale i pozorností celého národa. Mnozí fanoušci, hráči, dokonce i funkcionáři doufali, že selže, a často se ho snažili vyprovokovat, aby ztratil nervy a mohl být označen za někoho, kdo by neměl hrát baseball. V jednu chvíli probíhala mezi mnoha týmy diskuze, zda by neměly vstoupit do stávký a přimět tak funkcionáře k vyloučení Robinsona z ligy. Soupeři poměrně často Robinsona faulovali. Jednou do něj jeden z protihráčů úmyslně vrazil tak, že skončil s výraznou řeznou ránou na noze. Často a otevřeně také docházelo k rasovým urážkám na jeho adresu.

Výběr Robinsona neschvalovali nejen fanoušci a soupeři, jeho přítomnost nesháněli i někteří členové jeho vlastního týmu. V počátcích jeho působení v týmu Dodgers vyhrožovalo několik hráčů, že s ním nebudou hrát. Management Dodgers se nakonec postavil za Robinsona a rebelům sdělil, že pokud s ním odmítnou hrát, dojde na jejich výměnu za nové hráče. Nakonec se tým semkl, protože i ti nejskeptičtější spoluhráči žasli nad jeho schopností podávat špičkové výkony i pod extrémním tlakem. Čím více byl napadán, tím větší obrany a podpory se mu od spoluhráčů dostalo.

Jeho první rok v hlavní lize představoval obrovský úspěch a Robinson byl vyhlášen nováčkem roku. Do statistik se zapsal 125 body, vedl ligu v počtu ukradených met (29) a sebeobětování (28).

„Did You See Jackie Robinson Hit That Ball?“

Poté, co Robinson připravil půdu, se každý následující rok dostávalo do ligy více a více hráčů tmavé pleti. To bylo také důvodem, proč se na Robinsona v oblasti rasové otázky méně upíraly oči. Sám pokračoval v úspěších na hřišti (v roce 1949 byl vyhlášen nejužitečnějším hráčem ligy), hvězdou se stal ale i mimo něj. Dodger se stal pojmem a popová píseň s názvem „Did You See Jackie Robinson Hit That Ball?“ si vedla skvěle v hudebních žebříčkách. V roce 1950 si dokonce zahrál ve filmu o sobě samém!

V roce 1955 pomohl Robinson týmu Dodgers k nejvyšší baseballové metě, když porazili New York Yankees a zvítězili ve Světové sérii. Osobně to nebyla jeho nejlepší sezóna, roky byl ale klíčovou postavou týmu, a i nadále hrál v cestě za vítězstvím významnou roli.

Následující sezóna byla Robinsonova poslední, navíc jej začaly pronásledovat problémy s cukrovkou. Opět hrál ve Světové sérii, tentokrát ale Dodgers neuspěli. Robinson však odešel do důchodu jako jeden z nejlepších hráčů. Zde je několik jeho úspěchů, kterých docílil za deset let v hlavní lize:

- Člen výběru All-Star v šesti po sobě jdoucích letech (1949–54).
- Šestkrát se zúčastnil Světové série.
- Připsal si 972 bodů, 141 homerunů a 1 563 odpalů.

- Ukradl 200 met.
- Ukončil kariéru s působivým průměrem odpalů 0,313.
- Po ukončení kariéry bylo jeho číslo 42 vyřazeno napříč všemi týmy Major League Baseball, což bylo vůbec poprvé, co se něco takového v americkém sportu událo.
- V roce 1962, prvním, kdy k tomu byl způsobilý, byl uveden do Baseballové síně slávy.

Odkaz čísla 42

Robinsonův vzestup na vrchol baseballu je jedním z nejpůsobivějších mezi sportovními outsidersy. Pomohl změnit přístup k hráčům tmavé pleti v americkém sportu a inspiroval miliony lidí svou hrou i svým přístupem k životu. V inspirování a ohromování jiných pokračoval i poté, co pověsil baseball na hřebík. Tato sportovní ikona se stala prvním černým analytikem Major League Baseball a prvním černým viceprezidentem velké americké společnosti.

Robinson také založil společnost, která pomáhala stavět bydlení pro rodiny s finančními problémy a angažoval se i v politice. Osobnosti jako Martin Luther King Jr. ho považovaly za klíčovou postavu hnutí za občanská práva v Americe.

Robinson bohužel zemřel ve věku pouhých 53 let na komplikace způsobené cukrovkou a onemocnění srdce. Po své smrti obdržel Zlatou medaili Kongresu a Prezidentskou medaili svobody. Dnes je 15. duben v Major League Baseball Dnem Jackieho Robinsona. V tento den všichni hráči a manažeři nosí číslo 42 na počest jednoho z největších amerických sportovců.

PŘÍBĚH O DAVIDOVI A GOLIÁŠOVI

Ve sportovních médiích často narazíte na to, že se souboj mezi dvěma nerovnými týmy nebo sportovci označuje jako souboj „Davida a Goliáše“. Jako příklad může posloužit hodně bohatý fotbalový klub s historií získaných titulů, jako je třeba Manchester United, hrající pohárový zápas proti týmu z výrazně nižší ligy. Takovému, který má mnohem menší prostředky na nákup kvalitních hráčů.

Kdo ale byli David a Goliáš a jaký je jejich příběh? O souboji Davida s Goliášem se dočtete v bibli, v knize Samuelově, která je součástí Starého zákona. Příběh se odehrává takto.

Před mnoha tisíci let vedli Izraelité válku s Filištinými a střetli se v bitvě v údolí Elah (dnes Západní břeh v Izraeli). Goliáš, o kterém se říkalo, že měří děsivých 2,97 metru, byl šampionem Filištinů a všichni Izraelité se ho zcela pochopitelně báli. Každé ráno a každý večer po dobu dlouhých 40 dnů vyzýval Goliáš Saula, šampiona Izraelitů, k souboji. Saul se však příliš bál. Nakonec se místo něj k souboji s Goliášem přihlásil mladý pastýř a harfista David.

Jako by už to nebylo dostatečně šílené, David odmítl nosit zbroj, kterou mu král nabídl, protože na její nošení nebyl zvyklý. Naproti tomu obrovský Goliáš vyzíval do boje proti malému Davidovi v plné zbroji a s obrovským oštěpem v jedné ze svých mohutných rukou. K pobavení Filištinů si nechráněný pastýř nevzal nic jiného než pět kamenů a prak. Jen těžko mohl někdo brát Davida vážně. Goliáš se urazil, když spatřil mládí svého soupeře a jednoduché zbraně, které si do boje vzal.

Odvážný chlapec vložil jeden z kamenů do praku, roztočil ho nad hlavou a vypustil. PRÁSK! Zasáhl Goliáše přímo mezi oči a obr se sesunul k zemi mrtvý jako kámen. David pak pro jistotu usekl svému protivníkovi hlavu a na oslavu vítězství ji zvedl nad tu svou.

Zatímco v bibli má tento příběh ukázat vítězství Boha (zastoupeného Davidem) nad bohy Filištinů (zastoupené Goliášem), moderní spisovatelé tento příběh rádi používají jako příklad, kdy outsider porazí silného protivníka. Ve Velké Británii se v týmových sportech používá pro vítězství slabšího soupeře označení „porážka obra“.

Příběh Davida a Goliáše je jedním z nejpulárnějších témat v historii umění. Pokud se budete pozorně dívat, najdete odkazy na tento souboj po celém světě v sochách, obrazech, knihách, filmech i architektuře.

Velký italský malíř, sochař a architekt Michelangelo vytvořil sochu Davida, kterou mnozí považují za vrcholné umělecké dílo, jaké kdy bylo vytvořeno. Představuje jedno z nejznámějších a nejikoničtějších uměleckých děl a když už nyní znáte jeho význam, uvidíte ho všude.

TOM DEMPSEY

Kicker NFL bez prstů

„Nefér, co? Zkuste si kopnout 63yardový field goal, abyste vyhráli, když do konce zbývají dvě sekundy a na noze máte čtvercovou botu. Jo, a taky žádné prsty.“

TOM DEMPSEY

Když se v lednu 1947 narodil John Dempsey, nikdo by mu nepředpověděl kariéru hráče amerického fotbalu v NFL. Dempsey se narodil bez prstů na pravé noze i ruce. Navzdory překážce, která by v té době odradila většinu lidí od jakéhokoliv sportu, začal už jako dítě snít o kariéře profesionálního fotbalisty.

Jeho otec povzbuzoval Dempseyho vášeň pro sport a říkal mu, že „slovo nemůžu neexistuje“. Chlapec nejenže hrál fotbal na postu obránce, věnoval se i zápasu a vrhu koulí. Na střední škole hrál jako obránce a kicker. Dempsey neměl označení kicker rád a jednou prohlásil, že kickeři jsou divní. Sám sebe raději považoval za hráče fotbalu, který umí kopnout do míče a skórovat. Když poprvé zkusil kopat, pustil se do toho bez bot s nohou ovázanou tejpovací páskou. Velmi rychle zjistil, že na to má opravdový talent.

CO VLASTNĚ KICKER V NFL DĚLÁ?

V NFL představuje kicker specialistu, který nehraje ani v „útku“, ani v „obraně“, ale tvoří s dalšími „speciální tým“. Jejich úkolem je získat body kopem míče mezi brankové tyče. Field goal

(kop ze země) má hodnotu tří bodů a tzv. extra point (po rozehrání následujícím po zisku šesti bodů za touchdown) má hodnotu jednoho bodu.

Kicker má obvykle na starost výkop na začátku hry nebo po skórování. Někdy se podílí na matení protivníka, kdy tým předstírá, že bude kopat na branku, místo toho ale hráči míč hází nebo s ním běží. Tyto varianty jsou vysoce riskantní a nedochází k nim příliš často, protože když se nepovedou, může to pro tým znamenat velkou ztrátu.

I když se od kickerů neočekává, že se budou zapojovat do tvrdých soubojů, jejich role je v americkém fotbalu velmi důležitá. Bez dobrého kickera moc zápasů nevyhrajete. Často se povolávají do akce v posledních sekundách zápasu, aby se pokusili o úspěšný field goal a svrhli tak vítězství na svou stranu. Tyto okamžiky bývají neskutečně dramatické a neobejdou se bez perfektní koordinace a disciplíny kickerů. Jeden hráč provede snap (hodí míč mezi nohama za sebe), další ho chytí, pečlivě umístí (často dokonce vyrovná švy na míči směrem od kickera) a kicker kopne. Vyžaduje to obrovskou míru dovednosti a pevné nervy u všech tří hráčů. Celá akce musí proběhnout během několika sekund, zatímco čelí útoku 11 atletických a urostlých protivníků, kteří se snaží kop zablokovat nebo zhatit.

Dempseyho průlom

Když se Dempsey snažil dostat mezi profesionály, docházelo zrovna ke změně způsobu, jak hráči kopou do míče. Stále více hráčů používalo techniku „around the corner“ (kolem rohu): K míči se přibližovali z boku jako hráči klasického fotbalu nebo ragby. Dempsey však upřednostňoval starý způsob, kdy k míči přibíhal přímo a kopl ho čelně a napřímo. Tato technika se nazývá „toe poke“ (kop špičkou) a umožňuje kickerovi vyvinout obrovskou sílu, poskytuje však jen velmi malou toleranci vůči případné chybě.

Dempsey musel dít, aby se do NFL dostal. Poté, co hrál na střední škole (kde se jednou dostal do problému za to, že uhodil svého trenéra), přešel do poloprofesionální ligy a několikrát se neúspěšně pokoušel dostat do NFL. V roce 1968 se dostal do tréninkového týmu San Diego Chargers, nikdy však za tým během sezóny nenastoupil.

Přestože nikdy v ligovém zápase za Chargers nenastoupil, právě na tomto místě získal Dempsey díky trenérovi Sidu Gillmanovi svou slavnou kopačku. Přizvali ortopeda, aby přišel s typem obuvi, který mu pomůže stát se lepším a přesnějším kickerem. Finální bota stála 200 dolarů, což by v dnešní době znamenalo zhruba 1 800 dolarů. Bota byla tlustá 4,45 centimetru a plochá na špičce.

Nová obuv byla obrovským úspěchem a v následující sezóně si Dempsey zajistil místo v sestavě New Orleans Saints. Dostal se až do nejvyšší ligy a vyvrátil o sobě všechny pochybnosti. Ve své nováčkovské sezóně skóroval 22krát field goal a získal místo v týmu Pro Bowl (tým vybíraný každý rok jako ocenění nejlepších hráčů sezóny). Jako by toto nestačilo, Dempsey ve své druhé sezóně předvedl něco, co mu zajistilo místo v historických tabulkách.

Dne 8. listopadu 1970 prohrával jeho tým Saints doma s Detroit Lions. Hosté vedli 17:16 a do konce utkání zbývalo jen několik sekund. Domáci dělali maximum, aby se dostali na soupeřovu polovinu hřiště, nakonec se ale museli spokojit s pokusem o 63yardový (57,6 metru) field goal, kterým by strhli vítězství na svou stranu. Pro představu: Tehdejší rekord NFL činil 56 yardů (51,2 metru) a držel se dlouhých 17 let. Říct, že se jednalo o opravdu dlouhý kop, se ani zdaleka neblíží realitě. Dempsey vzpomínal, že když se chystal do míče kopnout, někteří soupeři se myšlenice, že by dokázal míč kopnout tak daleko, hlasitě smáli. On ale vše viděl v jiném světle. Při tréninku dokázal míč kopnout i na větší vzdálenost, věděl tedy, že na to má. Ovšem provést to v opravdovém zápase s tisíci sledujícími diváky a soupeři, kteří se snaží pokus zhatit, bylo něco zcela jiného. A provést to v poslední akci zápasu NFL a rozhodnout tak o výsledku? To by bylo něco mimořádného.

Dempsey se postavil na pozici a čekal. Jeho tým se připravil. Míč se rozehrál dozadu do rukou Joea Scarpatiho. Ten míč ve zlomku sekundy pootočil a připravil pro kickera. Dempsey se podíval... pak nepatrně posunul nohy... pak jeden krok... druhý... a PRÁSK!

Míč se vznesl obrovským obloukem vysoko do vzduchu jako ve zpomaleném filmu. Když se pak blížil k bráně, začal rychle klesat, jak na něj začala působit gravitace, a současně s ním klesaly i naděje fanoušků New Orleans. Dosáhne potřebné

vzdálenosti? Dva rozhodčí čekali u brány, aby dali signál, zda byl kop úspěšný či nikoliv. Ten za bránou poklekl na jedno koleno, aby lépe viděl, protože bylo jasné, že pokud se kop povede, bude to jen o pár centimetrů.

Míč dopadl na zem a rozhodčí se rychle podívali jeden na druhého. Mohli věřit tomu, co právě viděli? Mohli oba důvěřovat důkazu, který spatřili na vlastní oči? Ano! Jednotně zvedli ruce a signalizovali tak platný kop. Míč sotva překonal břevno, ale na tom vůbec nezáleželo. Důležité bylo, že se přes něj dostal. Dempsey to dokázal. Zajistil svým kopem vítězství týmu a zadupal tehdejší rekord NFL do země. Na někoho, kdo se narodil bez prstů na noze, to vůbec nebylo špatné.

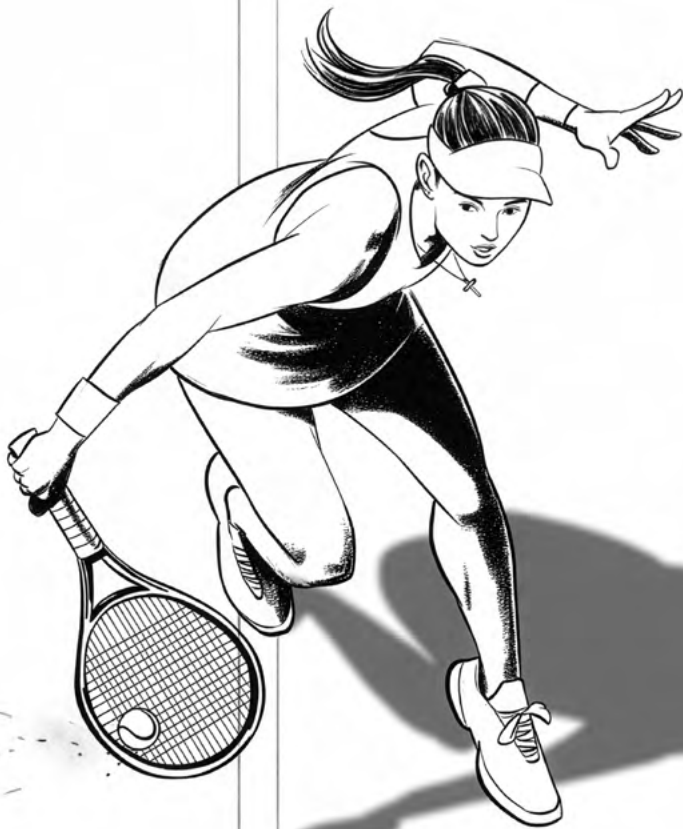
Stadion propukl v extázi a hráči Saints obklopili Dempseyho. Po zápase vstoupili policejní strážníci do šatny a předali rozjařenému hrdinovi několik beden s pivem jako poděkování za jeho výkon. Dempseyho manželka řekla, že několik dnů kvůli oslavám nedorazil domů (byl to jeden z pouhých dvou zápasů, které Saints v dané sezóně vyhráli.). Rekordní kicker dokonce obdržel dopis od prezidenta Richarda Nixona, který mu napsal, že pro ostatní s tělesným postižením nebo omezením představuje velkou inspiraci.

Legendou dodnes

Dempseyho rekord nebyl pokořen dlouhých 43 let, přestože jej někteří dokázali zopakovat. Překonal ho až Matt Prater z týmu Denver Broncos v roce 2013, když dokázal kopnout míč ze vzdálenosti 64 yardů (58,5 metru). Dempsey hrál 11 let v NFL v týmech New Orleans Saints, Philadelphia Eagles, Los Angeles Rams, Houston Oilers a Buffalo Bills. Jednou se mu podařilo kopnout šestkrát field goal v jediném zápasu za Eagles, tento týmový rekord dosud nikdo nepřekonal. Byl to velký chlap, který se nebál ani soubojů a ve své kariéře ještě zaznamenal několik velkých zásahů, když se snažil překonat sám sebe.

Léta se diskutovalo i tom, zda mu jeho bota neposkytovala nepřiměřenou výhodu, proto NFL v roce 1977 zavedla takzvané „pravidlo Toma Dempseyho“, které říká, že „každá bota hráče s protézou na kopací noze musí mít kopací plochu, která odpovídá kopací ploše běžné kopačky“. Experimenty nicméně ukázaly, že zmíněná bota nepřinášela Dempseymu žádnou výhodu, ale spíše naopak. Ve skutečnosti mohla zvýšit pravděpodobnost chyby. To dělá jeho výkon (a kariéru) ještě působivějším.

Dnes je členem Síně slávy New Orleans Saints a jedna z jeho kopaček je vystavena v Síni slávy NFL. Zemřel v roce 2020 ve věku 73 let.

EMMA RADUCANU

Teenagerka, která šokovala svět tenisu i sportu

„Prošla jsem mnoha neúspěchy, jedním za druhým. A občas si říkám, kéž bych US Open nikdy nevyhrála, kéž by se to nikdy nestalo. Pak si ale řeknu: ‚Vzpomeň si na ten pocit, na ten příslib, to bylo něco opravdu čistého a ryziho.‘“

EMMA RADUCANU

Když si 18letá Emma Raducanu zajistila v roce 2021 místo na US Open, nikdo od ní neočekával významnější výsledek. Ve skutečnosti se našli i tací, kteří by si nevsadili ani na jedinou její výhru v New Yorku.

US Open je grandslamový turnaj – jeden ze čtyř nejvýznamnějších v tenisu. Pro mladou tenistku to byl teprve druhý takový turnaj a musela se na něj kvalifikovat, protože její umístění v celosvětovém žebříčku na automatickou nominaci nestačilo. Od začátku otevření turnajů v roce 1968 (od tohoto roku mohou profesionálové soutěžit s amatéry) se nikdo z kvalifikovaných, ani muž ani žena, nikdy neprobojoval do finále Grand Slamu, natož aby v něm zvítězil. Pro všechny, kteří se o tenis zajímali, představovala Raducanu jen jednu z hráček do počtu. Takových, které tvoří statistiky.

Šok a zklamání ve Wimbledonu

Dalším důležitým důvodem, proč nikdo Raducanu nevěnoval na US Open pozornost, byl její velmi zvláštní konec v jiném grandslamovém turnaji. Počátkem léta hrála na turnaji před domácím publikem ve Wimbledonu v Londýně. I když v ní

někteří viděli potenciální britskou hvězdu, na turnaj se kvalifikovala jen díky divoké kartě (to je případ, kdy hráče pozvou organizátoři k účasti na turnaji, na který by se sám nekvalifikoval). Raducanu vyhrála své první dva zápasy a stala se nejmladší Britkou, která se dostala do třetího kola tohoto turnaje od roku 2002. Pak se stav věcí ještě zlepšil. Povzbuzována místním publikem vyhrála i v dalším zápase a dostala se tak do finální šestnáctky! Byl to neuvěřitelný úspěch, který z ní udělal nejmladší Britku, jež se ve Wimbledonu dostala tak vysoko od otevření turnaje.

Zatímco britská média překypovala nadšením a upřeně ji sledovaly oči celé vlasti, v zápasu čtvrtého kola proti Ajle Tomljanovic se stala katastrofa. Začala se cítit špatně a těžce se jí dýchalo. Na radu lékařů musela odstoupit ze zápasu, který pro ni byl v daný moment tím nejdůležitějším celé její krátké kariéry. Znamenalo to konec její účasti v turnaji. Později uvedla, že sice netuší, co způsobilo její problémy, nejspíš se ale jednalo o „kombinaci všeho, co se dělo během posledního týdne v zákulisí a nahromaděné vzrušení a rozruch“.

Sláva New Yorku

Zakončení turnaje ve Wimbledonu společně s nedostatkem zkušeností, nízká příčka v celosvětovém žebříčku a skutečnost, že musela odehrát tři zápasy, aby se vůbec na turnaj kvalifikovala, vedly k tomu, že absolutně nikdo nečekal, že by na US Open 2021 předvedla něco zásadního. Řada kritiků poukazovala na její odchod z Wimbledonu jako na důkaz, že jednoduše postrádá dostatečnou mentální sílu, aby se mohla postavit těm nejlepším v tomto sportu.

JAK VYHRÁT V TENISU

Zápasy v tenisu žen se hrají na maximálně tři sety. Hráčka, která zvítězí ve dvou, vyhrává zápas. Set se skládá z gemů (her, ano, je to trochu matoucí). Pro zjednodušení v tomto tenisovém rychlokurzu: Hráčka musí získat alespoň čtyři body, aby vyhrála gem. Bod získává, když soupeřka není schopna vrátit odehraný míč přes síť tak, aby dopadl do hranic tenisového kurtu.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy České a světové sportovní legendy.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.